

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 128. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153319500496.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

IV.

Tohundredaarsdagen efter at den latinske Kirkeordinans var udgaaet fra Trykken, d. 13. Dec. 1737, fremlagde Adam 129 Henr. Lackmann, Professor i Historie ved Kiels Universitet, en indgaaende Monografi paa Latin over Kirkeordinansens Historie¹. I denne skriver han S. 76f: "Af mange Grunde var det hensigtsmæssigt, at Ordinansen fandtes oversat paa Modersmaalet. Det forstod Peder Palladius, og han foretrak selv at have den væsenlige Ære for dette Arbejde fremfor at dele den med flere.... Denne Palladius, skønt optaget af mange andre Hverv og af Disputer med Sandhedens Fjender, var den allerførste, som paa Dansk oversatte Ordinansen, der var affattet og udgivet paa Romernes uforanderlige Sprog. Han skilte sig fortræffeligt fra sit Oversætterarbejde.... Vi skal derfor ingensinde glemme det Aar 1539, i hvilket Kirken offentlig ordnedes og konstitueredes ved en Lov, ypperligt oversat fra det latinske Sprog i Danmarks Riges Hjemmemaal ved den lærde Palladii Iver og Flid."

I samme Aar 1737 havde Gram i sin Udgave af Krag's Annaler omtalt Palladii Oversættelse, men som ovf. (S. 1211) nævnt ikke i slet saa rosende Udtryk, idet Gram beskylder Palladius for at have taget sig Arbejdet lovlig let og i alt for høj Grad fulgt Oversættelsen af det latinske Udkast.

Hverken *Gram* eller *Lackmann* ytrer mindste Tvivl om, at Oversættelsen skyldes Palladius; det er for dem en Kendsgerning, som ikke behøver at bevises ved Kildeangivelse, Det samme gælder *Nyerup* (Litteraturlexikon, 1818-20, S. 448), *A.C.L. Heiberg* (Palladius-Biografi, 1840, S. 29) og *H. F. Rørdam* (Biografisk Lexikon, 1898, XII, 521). Derimod skriver *Engelstoft* forsigtigt: "den Oversættelse, der tillægges Peder Palladius" (anf. Skr. S. 385), men paa den følgende Side har han glemt Forsigtigheden; han skriver her: "naar Palladius ikke blot oversatte Ordinansen, men ogsaa udgav den i Trykken..." og S. 387 taler han om "Palladius' langt bedre Oversættelse". *Bruun* medtager uden Forbehold Ordinans-Oversættelsen i sin Palladius-Bibliografi (Danske * 130 Samlinger I), men i sin almindelige Bibliografi i Aarsberetninger fra det st. kgl. Bibl., II, 1875, S. 222 skriver han varsomt om Udgaven 1539: "Denne danske Oversættelse af Kirkeordinantsen tillægges almindelig Peder Palladius".

Det har været nødvendigt at anføre alle disse Udtalelser af Palladius' Biografer og Bibliografer, da selve Oversættelsen ikke ved noget som helst ydre Tegn viser, at dens Forfatter er Peder Palladius, Desværre har jeg ogsaa forgæves i samtidige Dokumenter søgt Oplysninger, der kunde styrke Traditionen. Indtil saadanne findes, kan man ikke med nogen *Sikkerhed* tillægge Palladius Oversættelsen. Dog vilde det være uforsvarligt at udelade blandt Palladii Skrifter et Værk, som ved en aarhundredgammel Tradition er tillagt ham, uden at noget afgørende Bevis foreligger, der har afkræftet Traditionen, ja muligvis vil Fund af ny Dokumenter gøre denne til Sikkerhed.

Imidlertid skal vi for muligt at bringe større Klarhed i Spørgsmaalet sammenligne Sproget i Ordinans-Oversættelsen med Sproget i Palladii samtidige Skrifter.